

ØKONOMI

UDSALG AF ARVESØLVET. Var det en god idé at sælge statslige virksomheder? Det spørger mange efter kapitalfondenes opkøb af gamle monopolvirksomheder som TDC og Københavns Lufthavne. Mange af de selskaber, som staten ejede, kontrollerer vigtige dele af infrastrukturen. Derfor er spørgsmålet, om det ville være bedre, hvis staten stadig var ejer.

I dag ville han ikke have solgt TDC

Hvis Mogens Lykketoft havde vidst det, han ved i dag, ville han ikke have solgt TDC, som han gjorde, da han var finansminister i 1997. Han er ikke tryk ved de kapitalfonde, der har købt teleselskabet.

Interview

Af Stig Andersen

Historien opleves jo forfra og skrives bagfra, konstaterer Mogens Lykketoft, der som finansminister i 1997 stod bag salget af TDC, der dengang hed Tele Danmark. I dag er han langt fra sikker på, at det var det rigtige, han gjorde, selv om salget af TDC til det amerikanske Ameritech dengang skæppede i statskassen med 29 milliarder kroner.

»Når man ser, hvad der nu sker med TDC, må jeg sige, at jeg som andre er kommet meget i tvivl om, hvorvidt det var det rigtige, vi gjorde, da vil solgte statens aktier i det nationale teleselskab. Det er selvfølgelig svært at sige, at jeg har fortrudt salget, for med de vurderinger, vi havde dengang, da var vi ret sikre på, at det var det rigtige, vi gjorde.«

Hvad var det for vurderinger?

»Jamen, det var vurderinger baseret på meget grundige analyser, der sagde, at TDC – rent størrelsesmæssigt – var for småt til at kunne klare sig i konkurrencen med den liberalisering, der fandt sted i hele telesektoren i Europa. Det, vi først og fremmest lagde vægt på, var, om TDC i denne konkurrence kunne fastholde de teknologiske, avancerede og spændende arbejdspladser, der er knyttet til virksomheden.«

Var I så grundige nok, da I solgte?

»Ja, der var ikke bare grundige analyser, men også dybe tanker bag det, vi foretog os. Dertil kom, at vi havde en forventning om, at både EU og den danske regulering kunne sikre forbrugernes interesser på trods af privatiseringen. Jeg mener, EU er kommet langt med sit udspil til at få banket de alt for høje priser på samtaler over grænserne ned. Indenlandsk mangler der, så vidt jeg kan vurdere, nogle meter endnu. Men vi skulle sørge

»Havde jeg kunnet forudse det, vi nu ser med TDC med en kraftig spekulation omkring selskabet, så ville jeg være bekymret for at sælge virksomheden«

MOGENS LYKKETOFT

for forbrugernes interesser, og det var vores bedste skøn, at det gjorde vi ved at sælge.«

Ville du gøre det samme i dag?

»Med det vi ved nu: nej. Havde jeg kunnet forudse det, vi nu ser med TDC med en kraftig spekulation omkring selskabet, så ville jeg være bekymret for at sælge virksomheden. På den anden side må man jo give den nu-

værende finansminister, Thor Pedersen, ret i, at selskabet siden da har klaret sig utrolig godt. Men jeg ville i dag være meget bekymret for, om de nye ejere, kapitalfondene, ville ribbe selskabet for dets værdier.«

Men det ved man jo heller ikke, om de nye ejere af TDC vil gøre?

»Nej, og derfor kan jeg selvfølgelig heller ikke fælde nogen endelig dom. Hverken over, hvad jeg selv foretog mig, eller hvad andre foretager sig.«

Uttalende fonde

Det, man ved, er, at de kapitalfonde, der nu ejer TDC, ønsker at få TDC væk fra fondsbørsen og dermed fjerne den gennemsigtighed, som der trods alt er i et børsnoteret selskab?

»Ja, og det finder jeg hverken tiltalende eller betryggende. Selvfølgelig ved man, når man privatiserer, sådan som vi gjorde det med TDC i 1997, at der er en række ting, som man giver afkald på. Men vi havde forestillet os en anden udvikling end den, vi nu ser.«

Og hvad gik de forestillinger på?

»Vi havde da regnet med, at interessen hos det amerikanske selskab Ameritech, som staten solgte til i 1997, var varig, og at de havde en interesse i at bruge TDC som en del af en koncern, der ville ekspandere i Europa.«

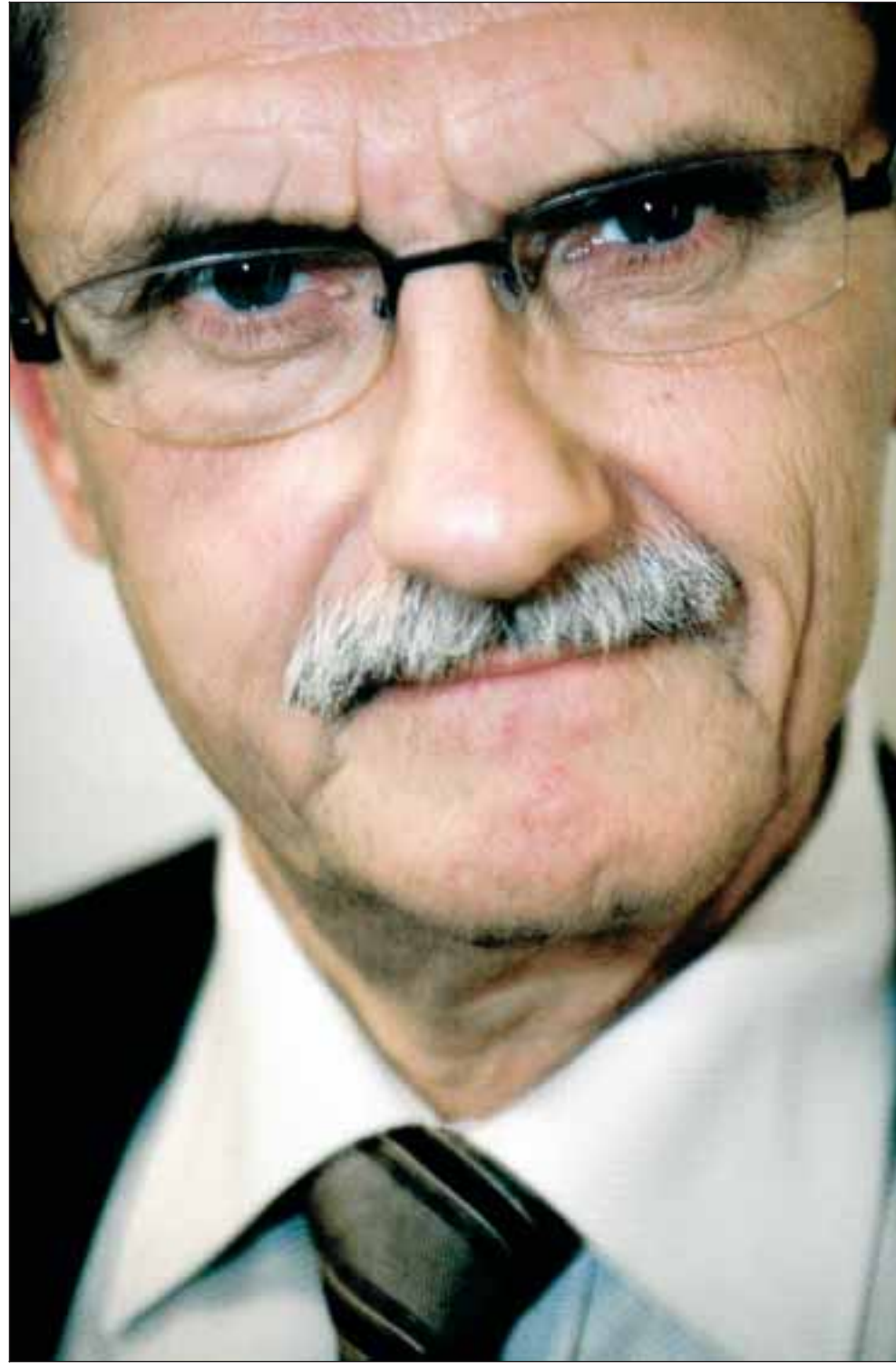
Men det kan vel stadigvæk blive tilfældet, trods den seneste udvikling i TDC?

»Ja, og derfor er det svært for mig at svare definitivt. Men jeg kan i hvert fald slå fast, at det ikke er gået, som vi havde forestillet os i 1997. Vi havde forestillet os et forløb for TDC, der er anderledes end det, vi ser i dag.«

For fuld hammer

I andre selskaber, hvor staten har været ejer, for eksempel energisektoren og jernbanen, har staten jo sikret sig de centrale forsyningsveje. For eksempel naturgasledninger eller som jernbaneskinner. I TDC solgte man det hele?

»Der var også i forbindelse med statens salg af TDC en diskussion om, hvorvidt staten skulle have sikret sig

SÆLGER. Mogens Lykketoft stod som finansminister i spidsen for salget af Tele Danmark i 1997. Salget til amerikanske Ameritech indbragte staten 29 milliarder kroner. – Foto: Joachim Adrian

kobberledningerne i TDC, altså det fysiske net. Vores vurdering var, at det fysiske net ville komme til at betyde mindre og mindre i telebranchen. Det kom så ikke helt til at holde stik, og det kan da godt være, at de, der mener,

at TDC's net aldrig skulle have været solgt, har ret. Men det her er altså en anden historie end både naturgassen og jernbanen.«

Så din tvivl i dag skyldes ikke nettet, men kapitalfondenes overtagelse?

»Ja. Og uanset hvordan det nu kommer til at forløbe, så er der en vigtig opgave, som kan og skal løses bedre, nemlig omkring den offentlige regulering af de monopolteknologier, der er i telebranchen.«

Ekspert: Politikerne er gået efter pengene

Staten har frasagt sig muligheden for indflydelse, når den har solgt virksomheder. Trods borgerlig regering kun få privatiseringer.

Af Peter Suppli Benson og Bjørn Lambek

»De skiftende regeringer har langt fra været naive, når de har solgt ud af statselskaberne. De er gået efter at få en så høj betaling som muligt og har fraskrevet sig muligheden for indflydelse, fordi det ville være gået ud over prisen, når de solgte.«

Så enkel lyder konklusionen fra Danmarks førende privatiseringsekspert, pro-

fessor Carsten Greve fra Handelshøjskolen i København.

Han har nøje fulgt den privatiseringsbølge, som har taget fart de sidste ti år i Danmark. Bølgen har ført til statens udsalg af en række virksomheder, herunder TDC, DSB Gods og Regnecentralen. Senest har staten solgt en aktiepost i Post Danmark til en kapitalfond fra Storbritannien.

Tidligere finansminister Mogens Lykketoft (S), der stod i spidsen for salget af Tele Danmark i 1997, siger i artiklen ovenfor, at han fortryder at have solgt TDC, med den viden han har i dag. Årsagen er, at han frygter, at fem nye kapitalfonde vil ribbe det danske teleselskab for penge.

Men den opfattelse får ik-

ke mange rosende ord med fra Carsten Greve.

»Det grænser til hykleri at fortryde i dag. Politikerne har vidst, hvad de gjorde, og at staten afskar sig fra indflydelse. I TDC-sagen var der regler for de første fem år efter salget, men derefter stod ejerne frit. Det har alle vidst under hele forløbet. Staten fastlægger selv regler og kan regulere, når de sælger selskaber«, siger Carsten Greve.

Professoren mener, at staten et stykke ad vejen har forsøgt at lade kunderne og markedet selv regulere og først de tidligere statselskaber er blevet solgt.

»Det er meget markedet, der kontrollerer. Hvis for eksempel TDC nu sætter priserne op og giver dårligere service, så vil kunderne blot

forlade selskabet. I Københavns Lufthavne er det også spændende at se, hvor aggressivt den nye straktionær vil hente penge ud, og hvilken effekt det kan have på kunderne«, siger Carsten Greve.

Endnu mere business

Ifølge Carsten Greve virker det, som om den danske stat er blevet endnu mere forretningsmæssig, når den i dag skal sælge ud af statselskaberne. Det så man senest, da Post Danmark fik en kapitalfond som medejer.

»Det var meget overraskende, at staten valgte en kapitalfond frem for en industriel partner. Deutsche Post var på tale, men hvor staten tidligere altid ville vælge at sælge til en industriel partner, så valgte man nu at sæl-

Hvad mener du med det?

»At vi har en lovgivning nationalt, og vi har en europæisk regulering med henblik på at skaffe forbrugerne tilstrækkeligt billige priser. Og de muligheder skal man bruge for fuld hammer.«

Altså man skal sætte tommelskrue på over for kapitalfondene?

»Ja. Og det gør man ved at bruge reglerne, for der er både regler og magtmidler til at undgå overdrevne monopolgevinster i den branche.«

Er der politisk vilje til det?

»Det vil jeg da tro, blandt andet fordi der jo ikke længere er en national interesse i en overnormal indtjening i telebranchen. Så det bør enhver regering have et skarpt øje på.«

Dyremoses interesser

Er der nogen, du føler har svigtet i forbindelse med salget af TDC?

»Der er jo ikke nogen ting, der direkte er blevet krænkede. Men jeg har da megen sympati for den aktionær, ATP har foretaget i form af en mere langsigtet interesse i TDC. Her har vi jo set ATP som en investor, der har lidt større tålmodighed og et lidt bredere samfundsmæssigt syn end det at få den højeste mulige profit på kortest tid.«

Din tidligere finansministerkollega, den konservative Henning Dyremose har jo som TDC-direktør været en central figur i salget af TDC til kapitalfondene. Hvordan har han håndteret det?

»Det vil jeg faktisk ikke kommentere på. Men man kan da roligt sige, at det er meget kapitalistisk, det der er foregået her. Og jeg tror da ikke, Henning Dyremose har følt nogen forpligtelser i relation til sit job som tidligere finansminister i det forløb. Han har passet sit job for de ejere, der er der nu. I dag har han andre interesser, han skal passe.«

erhverv@pol.dk

Stig Andersen har i en årrække produceret dokumentarprogrammer for DR 1. Han interviuer ledende erhvervsfolk og politikere om erhvervsforhold for Politiken.

FAKTA

PR-FOTO: DYREHAVSBAKKEN

Privatiseringer

Siden 1990 har skiftende regeringer privatiseret 24 af statens selskaber. Det har givet over 51 mia. kr. i statskassen (i 2005-priser).

- Byggeriets Maskinstation
- Statsanstalten for Livsfor sikring
- Regnecentralen af 1979
- GiroBank
- Datacentralen
- DEMKO
- Danfragt
- UNI-C's internet-aktiviteter
- EKR Kreditforsikring
- Dyrehavsbakken
- Tele Danmark
- Skand. Reisebüro GmbH
- Datacentralen
- Københavns Lufthavne (staten ejer stadig 34 procent)
- Combus
- Banestyrelsens Rådgivningsdiv.
- Orange
- Institut for Serviceudvikling
- Danske Telecom
- ETA Danmark
- Statens Bilinspektion
- Bella Center
- Post Danmark (staten ejer stadig 75 procent)

Privatiseringer i støbeskeen

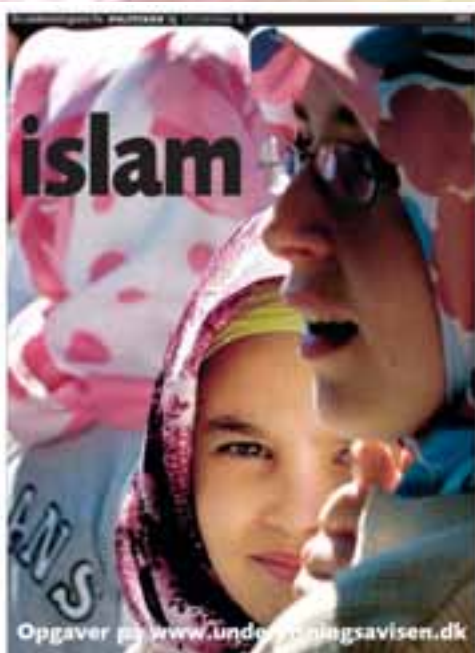
Regeringen har planer om at sælge flere selskaber, heriblandt DONG, TV 2 og resten af Post Danmark.

Derfor sælger staten Når staten privatiserer, sker det typisk ved offentlig udbud, hvor private virksomheder byder. Begrundelsen er, at det reducerer statens indblanding i markedet, og at virksomhederne får bedre udviklingsmuligheder, og ikke mindst, at salgsprovenuet kan bruges til nedbringelse af statsgælden. Folketinget skal godkende en privatisering.

Kilde: Finansministeriet Research: Jacob Bro

POLITIKEN

GYLDENDAL

Kursus om Undervisningsavisen og islam

■ Deltag i en inspirerende eftermiddag om Undervisningsavisen og islam.

■ Torsdag d. 20. april kl. 14-17 på Gyldendal, Klareboderne 3, Kbh. K

Program:

Præsentation af Undervisningsavisen ved redaktionschef Kim Møller Hansen

Undervisningsavisen i praksis – ideer til gymnasieundervisningen ved lektor Lone Sandholt

Islam – eksempler fra en Undervisningsavis ved redaktør Anders Jerichow

■ Kurset er gratis. Tilmeldingsfrist 10. april – begrænset deltagerantal.

■ Tilmelding kan ske direkte på www.gyldendal.dk/uddannelse

■ Spørgsmål om kurset kan rettes til Ida Kongsø på kursere@undervisningsavisen.dk eller på tlf. nr. 33 75 55 47

Undervisningsavisen, Gyldendal, Klareboderne 5, 1001 Kbh. K. Bestil også på tlf. 33 75 55 60 fax 33 75 57 22 eller køb direkte på www.undervisningsavisen.dk og få 4% online-rabat!

EN SKRÆDDERSYET ...

ARMANI COLLEZIONI

I perioden 26. - 27. - 28. og 29. april får vi igen besøg af Armani's skrædder "Mr. Pino Basile".

Her har du mulighed for at få syet en ægte ARMANI-habit, med ekstra benklæder - Smoking m.m. - helt efter dine personlige mål og med ARMANI's berømte pasform. (levering: 3-4 uger).

Stort udvalg af unikke metervarer - til en helt speciel pris, denne periode - og kun efter aftale på tlf. 33 93 13 07

BINDESBØL